

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการตกแต่งกำไร

The relationship between good corporate governance and earnings management

มาลี พรหมชะอ้อน¹, ชัยชาญ บุญซ้อ^{1*}, กนกพร สว่างภพ¹, เชษฐมาส บริสุทธิ์¹,
นิชาภัทร เลี่ยมสอาด¹, ธัญญา อุทาน¹ และ นริศรา ศรีสง่า¹

Malee Phomchaon¹, Chaichan Bunson^{1*}, Kanokporn Swangphop¹, Chettamas Borisuth¹,
Nichaphat leamsa-ard¹, Thanya Utan¹ and Narissara Srisanga¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการตกแต่งกำไร โดยพิจารณาข้อมูลจากคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบด้วย ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีหรือการเงิน สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิง และความถี่ในการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ ส่วนการตกแต่งกำไรให้ขึ้นอยู่กับรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 452 บริษัท ในช่วงระยะเวลาปี พ.ศ 2562 วัดการตกแต่งกำไรตามแบบจำลองของ modified Jones model โดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ถดถอยพหุในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการตรวจสอบเพศหญิงมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับรายการคงค้างจากการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของกรรมการในด้านอื่นว่ามีความสัมพันธ์กับการตกแต่งกำไร ซึ่งงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานกำกับดูแลที่จะใช้ในการวางนโยบายในการกำกับดูแลบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

คำสำคัญ: การกำกับดูแลกิจการที่ดี กรรมการตรวจสอบ การตกแต่งกำไร

Abstract

The objective of this research was to study the relationship between good corporate governance and earnings management. The study considers corporate governance through various characteristics composed of audit committee's size, proportion of audit committees who have expertise in finance or accounting, proportion of female audit committees, and frequency of audit committee meetings. The decoration of profit is based on the accrual items at the discretion of the management. The data were collected from a database of 452 listed

¹ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์พระนครศรีอยุธยา วาสกรี

¹ Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Wasukri Campus

* Corresponding author. E-mail: chaichan410905@gmail.com

companies in The Stock Exchange of Thailand during 2019, then measured profit decoration according to the Modified Jones Model. The data was analyzed using descriptive statistics and multiple regression analysis.

The results revealed that the female audit committee had a statistical significantly positive relationship at 0.05 level with discretionary accruals. While we observe a positive relationship of other characteristics relationship with earnings management. Moreover, this research will be useful for regulators to use in formulating policies to regulate listed companies in The Stock Exchange of Thailand.

Keywords: good corporate governance, audit committee, earnings management

บทนำ

ข้อมูลทางบัญชีและการเงินมีผลต่อการตัดสินใจของนักลงทุนที่จะมาลงทุน เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนถึงผลการดำเนินงานในอดีต และยังสามารถพยากรณ์ถึงความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารในอนาคต จึงเป็นแรงจูงใจให้บริษัทต่าง ๆ ที่ต้องการดึงดูดนักลงทุน หรือผู้บริหารที่ต้องการทราบผลตอบแทนจากผลประกอบการของบริษัทนั้น อาศัยหลักการทางบัญชีที่เปิดโอกาสให้สามารถจัดการกำไรได้ หรือปกปิดข้อมูลที่สะท้อนผลการดำเนินงานที่แท้จริงโดยบริษัทที่กระทำการดังกล่าว ล้วนแต่มีสาเหตุมาจากการขาดกลไกการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยเห็นได้จากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นตั้งแต่ในอดีตและคดีอื้อฉาวเกี่ยวกับการเงินและบัญชี ล้วนเกิดจากปัญหาเรื่องธรรมาภิบาลทั้งสิ้น ตั้งแต่วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในเอเชียปี พ.ศ. 2540 ธนาคารและสถาบันการเงินได้มีการปล่อยสินเชื่อที่หละหลวม และมีการทุจริตภายใน ส่งผลให้ความเชื่อมั่นต่อระบบสถาบันการเงินลดลง สถาบันการเงินจำนวนมากจึงถูกปิดกิจการลง และลุกลามเป็นปัญหาในระดับโลก บริษัท Enron เป็นบริษัทในสหรัฐอเมริกาที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานที่ติดอันดับ 7 ที่ใหญ่ที่สุดในโลก แต่ในปี 2544 บริษัทกลับถูกเปิดโปงว่ามีการตกแต่งกำไร

โดยการนำสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายพลังงานมาบันทึกเป็นรายได้รับล่วงหน้า เพื่อแสดงกำไรไว้ดึงดูดนักลงทุน ทำที่สุดต้องประกาศล้มละลาย และต่อมาในปี 2545 บริษัท WorldCom บริษัทสื่อสารขนาดใหญ่ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ประกาศล้มละลายตามมาด้วยเหตุเป็นเพราะประธานบริหารทางการเงิน และประธานบริษัทร่วมกันสร้างกำไรที่เกินจริง โดยการนำต้นทุนไปแสดงเป็นสินทรัพย์ การจัดการกำไรไม่ได้ในทุกวงการธุรกิจรวมไปถึงกิจการธนาคารขนาดใหญ่เป็นอันดับ 4 ของสหรัฐอเมริกา คือ เลห์มัน บราเธอร์ส โดยในปี 2551 ต้องล้มละลายลงด้วยเหตุเพราะการกู้เงินมาลงทุนเกินตัว เมื่อเกิดหนี้ผิฉาดชำระจำนวนมากได้มีการตกแต่งบัญชีด้วยการบันทึกเป็นยอดขายแทน (Chaweewanichayakul, 2007; Kampanatkoson, & Thangrueanrat, 2008; Charoenkitjarukorn, 2013; Bumrunkyat, & Sutthachai, 2016) และสำหรับเหตุการณ์ล่าสุดในปี 2562 Luckin coffee ธุรกิจกาแฟของจีนจดทะเบียนเข้าตลาดหลักทรัพย์ NASDAQ ในสหรัฐอเมริกา แต่มีการตรวจสอบ พบว่ามีการตกแต่งบัญชีโดยการเพิ่มยอดขายประมาณ 10,000 ล้านบาทในปีนั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าจากเหตุการณ์ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ล้วนมีสาเหตุมาจากการตกแต่งงบการเงิน เพื่อปิดเบื้องนรายการทางบัญชีและผลประกอบการของ

กิจการ เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูลในรายงานทางการเงิน รวมถึงการปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับและกฎหมายภาษีอากร แสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสในการบริหารงาน เนื่องจากการกำกับดูแลกิจการที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้กระบวนการบริหารงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเห็นประโยชน์ของการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อปกป้องสิทธิของตนเองในฐานะผู้ถือหุ้น รวมถึงใช้งบการเงินในการตัดสินใจอย่างมีหลักการได้และมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามงบการเงินอาจไม่ได้แสดงถึงผลการดำเนินงานที่แท้จริงของบริษัท เนื่องจากกิจการอาจมีแรงจูงใจในการตกแต่งกำไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่บริษัทต้องการ ผู้บริหารมักใช้รายงานทางการเงินประกอบกับการตัดสินใจในการบริหาร เพื่อปกปิดผลการดำเนินงานที่แท้จริงของบริษัทต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยการตกแต่งกำไรดังกล่าว ส่งผลต่อความเที่ยงตรงของสัญญาณกำไร (earnings signal) รวมถึงการเพิ่มปัญหาความไม่สมมาตรของข้อมูล (information asymmetries) ระหว่างผู้บริหารและผู้ใช้งบการเงินภายนอก การตกแต่งกำไรไม่เพียงแต่ปกปิดผลการดำเนินงานที่แท้จริงของบริษัทเท่านั้น ยังมีการบิดเบือนข้อมูลถึงแนวโน้มการเติบโตของรายได้และกำไร ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารสามารถควบคุมความคาดหวังที่บุคคลภายนอกมีต่อการเติบโตของบริษัทได้อีก (McNichols, & Stubben, 2008) ดังนั้น เพื่อช่วยให้ผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ได้รับประโยชน์จากผลการดำเนินงานของผู้บริหารมากที่สุด จึงพยายามเพิ่มการควบคุมให้มีความเข้มงวด เพื่อไม่ให้ผู้บริหาร

มีพฤติกรรมที่จะตกแต่งกำไรโดยการใช้ดุลยพินิจ ทำให้เกิดรายการมากขึ้น เนื่องจากการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง (accrual-based earning management) และให้ผู้บริหารกระทำได้ลำบากมากขึ้น (Demski, 2004; Ewert, & Wagenhofer, 2005)

การตกแต่งกำไร (earnings management)
ได้ให้ความหมายของการตกแต่งกำไรไว้ว่า “การที่ผู้บริหารกิจการใช้ดุลยพินิจในการจัดทำรายงานทางการเงิน หรือการปรับเปลี่ยนรายการทางธุรกิจโดยมีวัตถุประสงค์ไม่ว่าจะเป็นการทำให้ผู้มีส่วนได้เสียของกิจการเกิดความเข้าใจผิดในผลการดำเนินงานของกิจการ หรือการทรงอิทธิพลต่อผลประโยชน์ตามสัญญาอื่น ๆ ที่อ้างอิงกับผลการดำเนินงานของกิจการ” ประเด็นสำคัญจากความหมายข้างต้น คือ การตกแต่งกำไรทำให้ผลการดำเนินงานของกิจการที่รายงานต่อสาธารณชนหรือหน่วยงานภาครัฐไม่เป็นไปอย่างที่ควรจะเป็น ซึ่งการตกแต่งตัวเลขทางบัญชีของผู้บริหารของกิจการสามารถทำได้ 2 ทาง คือ 1) วิธีการทางบัญชี เป็นการใช้การประมาณการในการจัดทำบัญชีหรือเรียกว่าการประมาณการจำนวนคงค้าง (accounting/accruals earnings management) เพื่อปรับเปลี่ยนรายได้หรือค่าใช้จ่ายบางตัวที่ต้องมีการใช้ดุลยพินิจในการประมาณการ เช่น การประมาณการจำนวนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ เป็นต้น การเพิ่มลดประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ จะส่งผลให้กำไรลดลงหรือเพิ่มขึ้นได้ตามต้องการ 2) วิธีการปรับแต่งกำไรโดยการปรับเปลี่ยนรายการทางธุรกิจต่าง ๆ (real (activity) earnings management) เช่น การลดค่าใช้จ่ายในการโฆษณา การลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่หวังผลในการเพิ่มกำไรของกิจการ (Healy, & Wahlen, 1999; Tummanon, 2000)

ทั้งนี้ เพื่อปรับเปลี่ยนผลการดำเนินงานหรือตัวเลขกำไรขาดทุนให้เป็นไปตามความต้องการ นอกจากนี้ผู้บริหารกิจการอาจใช้วิธีการดังกล่าวในการปรับกำไรให้น้อยลงในช่วงเวลาที่มีกำไรมาก และปรับกำไรให้มากขึ้นในช่วงเวลาที่มีกำไรน้อย เพื่อลดความผันผวนของกำไรซึ่งเรียกว่า การเปลี่ยนกำไร (profit distribution) นักวิจัยทางการบัญชีที่ศึกษาการตกแต่งบัญชีส่วนใหญ่ศึกษาการประมาณการจำนวนคงค้างที่เกินปกติของกิจการ โดยมีแนวคิดว่าจำนวนคงค้างที่เกินปกติ (abnormal/discretionary accruals) เป็นผลจากความพยายามที่จะตกแต่งกำไรของกิจการหรืออีกนัยหนึ่งคือ การตกแต่งบัญชีด้วยจำนวนคงค้างจะส่งผลให้จำนวนคงค้างของกิจการ มีจำนวนมากกว่าหรือน้อยกว่าจำนวนที่ควรจะเป็น (non-discretionary accruals) บนพื้นฐานของจำนวน รายได้หรือสินทรัพย์ที่กิจการมีอยู่ ณ ช่วงเวลาหนึ่ง (Jones, 1991) นักวิจัยสาขาบัญชียังใช้จำนวนคงค้างที่เกินปกตินี้ในการพิจารณาคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี โดยจำนวนคงค้างที่เกินปกติที่มีจำนวนสูงจะสื่อถึงข้อมูลบัญชีของกิจการมีคุณภาพต่ำ (Phetruen, 2018)

ดังนั้น การกำกับดูแลกิจการที่ดี เป็นกลไกที่จัดให้มีขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงระบบการบริหารจัดการของบริษัทที่มีประสิทธิภาพโปร่งใสตรวจสอบได้ ซึ่งช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจต่อผู้ถือหุ้น นักลงทุน และผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัท ทั้งนี้เมื่อหน่วยงานกำกับดูแลของแต่ละประเทศได้กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนมีลักษณะการดำเนินงานที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี ทำให้ภาพรวม สามารถเชื่อได้ว่าคุณภาพของรายงานทางการเงินของบริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะ

มีความน่าเชื่อถือสูงกว่าคุณภาพของรายงานทางการเงินของบริษัทที่ไม่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยเครื่องมือที่ใช้เป็นกลไกสำคัญในการกำกับดูแลกิจการที่ดี คือ คณะกรรมการตรวจสอบ (audit committee) มีงานวิจัยที่ศึกษาคุณลักษณะต่าง ๆ ของคณะกรรมการตรวจสอบต่อการตกแต่งกำไร จึงทำให้เกิดคำถามขึ้นว่าระดับความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการจากการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ หรืออันเป็นที่มาของงานวิจัยนี้ ซึ่งมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการตกแต่งกำไรเป็นจำนวนมาก เช่น คณะกรรมการตรวจสอบมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีหรือการเงินจะส่งผลให้กิจการมีการจัดการกำไรที่ลดลง (Xie, Davidson, & DaDalt, 2003) ผลการศึกษาของสัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับขนาดของรายการคงค้างเกินปกติเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบว่าจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างเกินปกติ (Klein, 2002) และมีงานวิจัยที่พบว่าจำนวนกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อคุณภาพของกำไร (Baxter, & Cotter, 2009) และยังมีงานวิจัยที่พบว่า สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิงมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการตกแต่งกำไร (Thiruvadi, & Huang, 2011; Qi, & Tian, 2012) งานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแบบการวัดการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารเป็นจำนวนมาก โดยผลของงานวิจัยเหล่านี้ ทำให้ได้ตัวแบบสำหรับการวัดรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารหลากหลายตัวแบบ (DeAngelo, 1986; Jones, 1991; Dechow, Sloan, &

Sweeney, 1995; Dechow, & Dichev, 2002; McNichols, 2002; Chamchoy, 2015) ทั้งนี้ตัวแบบที่ได้รับความนิยมสูงสุด คือ modified Jones model ซึ่งวัดรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร โดยการนำรายการคงค้างรวมหักออกด้วยรายการคงค้างจากการดำเนินงานธุรกิจ โดยมีตัวแบบ ดังสมการ (1)

$$\frac{TCA_t}{TA_{t-1}} = \beta_0 \left[\frac{1}{TA_{t-1}} \right] + \beta_1 \left[\frac{(\Delta Rev_t - \Delta Rec_t)}{TA_{t-1}} \right] + \beta_2 \left[\frac{PPE_t}{TA_{t-1}} \right] \quad (1)$$

โดยที่

- TCA_t = รายการคงค้างรวมของบริษัทในปีที่ t
- TA_{t-1} = สินทรัพย์รวมของบริษัทในปีที่ t-1
- ΔRev_t = รายได้จากการขายของบริษัทในปีที่ t
- ΔRec_t = การเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้การค้าของบริษัทในงวดที่ t
- PPE_t = สินทรัพย์ถาวร คือที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ของบริษัทในปีที่ t
- β = ค่าสัมประสิทธิ์ของรายการคงค้าง

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งทำการศึกษาในกลุ่มอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยยกเว้นบริษัทในกลุ่มธุรกิจการเงิน ได้แก่ หมวดเงินทุนและหลักทรัพย์ หมวดประกันภัยและประกันชีวิต กลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ กองทุนเพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ บริษัทที่อยู่ในหมวดฟื้นฟูกิจการ บริษัทที่แสดงข้อมูลไม่ครบถ้วน และบริษัทที่ได้เข้าร่วมจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ช่วงปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นไป โดยเก็บข้อมูลทฤษฎีภูมิจากฐานข้อมูลงบการเงินในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SETSMART รายงานประจำปีแบบรายงาน 56-1 ประจำปี 2562 และรายงานประจำปีในปี 2561 สำหรับตัวแปรสินทรัพย์รวมปีก่อน (t-1) รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 567 บริษัท และเลือกตัวอย่างด้วยวิธีเจาะจง (purposive sampling) คือตัดบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนทุกตัวแปรออกจำนวน 115 บริษัท จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ 452 บริษัท ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดสมมติฐานไว้ดังต่อไปนี้

H1: การกำกับดูแลกิจการมีผลกระทบต่อ

รายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการลงข้อมูลแล้ว จากนั้นนำไปประมวลผล ด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ โดยการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ได้มีการกำหนดระดับการมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด

ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation)

และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (multiple regression analysis)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สำหรับการทดสอบ

การตกแต่งกำไรใช้ตัวแบบ modified Jones model ซึ่งเป็นตัวแบบที่ได้รับความนิยมสูงสุดในการทดสอบการตกแต่งกำไร ดังสมการ (2)

$$DCA = \beta_0 + \beta_1 ACSIZE_t + \beta_2 ACEXP_t + \beta_3 ACFE_t + \beta_4 ACMEET_t + \beta_5 LEV_t + \beta_6 SIZE_t + \beta_7 Growth_t + \beta_8 CFO_t + \beta_9 Mkt.Var_t \quad (2)$$

โดยที่

DCA	=	ค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร
ACSIZE _t	=	ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ
ACEXP _t	=	สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชีหรือการเงิน
ACFE _t	=	สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิง
ACMEET _t	=	ความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ
LEV _t	=	ระดับการก่อหนี้ของบริษัทคำนวณจากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม
SIZE _t	=	ขนาดของบริษัทหาจากลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม
Growth _t	=	การเติบโตของบริษัทหาจากการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์
CFO _t	=	กระแสเงินสดจากการดำเนินงานของบริษัทปรับปรุงด้วยสินทรัพย์รวม
Mkt.Var _t	=	มูลค่าตลาดของบริษัท
β	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของรายการคงค้าง

โดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มี 5 ขั้นตอน จากแนวคิดที่ว่ารายการคงค้างรวมของบริษัท (total current accrual หรือ TCA) ดังสมการ (3)

$$DCA = TCA - NDCA \quad (3)$$

โดยที่

DCA	=	รายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัทในปีที่ t
TCA	=	รายการคงค้างรวมบริษัท
NDCA	=	รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัทในปีที่ t

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณหารายการคงค้างทั้งหมด

(TCA) ดังสมการ (4)

$$TCA = \frac{NI_t - CFO_t}{TA_{t-1}} \quad (4)$$

โดยที่

TCA	=	รายการคงค้างรวมบริษัท
-----	---	-----------------------

NI_t = กำไรสุทธิก่อนรายการพิเศษของบริษัทในปีที่ t

CFO_t = กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานบริษัทในปีที่ t

TA_{t-1} = สินทรัพย์รวมของบริษัทในปีที่ t-1

ขั้นตอนที่ 2 นำรายการคงค้างทั้งหมดที่

คำนวณได้ไปแทนค่าในแบบจำลอง modified Jones model (Jones, 1991) เพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์ดังสมการ (5)

$$\frac{TCA_t}{TA_{t-1}} = \beta_0 \left[\frac{1}{TA_{t-1}} \right] + \beta_1 \left[\frac{(\Delta Rev_t - \Delta Rec_t)}{TA_{t-1}} \right] + \beta_2 \left[\frac{PPE_t}{TA_{t-1}} \right] \quad (5)$$

โดยที่

TCA_t = รายการคงค้างรวมบริษัทในปีที่ t

TA_{t-1} = สินทรัพย์รวมของบริษัทในปีที่ t-1

ΔRev_t = รายได้จากการขายของบริษัทในปีที่ t

ΔRec_t = การเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้การค้าของบริษัทในงวดที่ t

PPE_t = สินทรัพย์ถาวร คือที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ของ
บริษัทในปีที่ t
 β = ค่าสัมประสิทธิ์ของรายการคงค้าง

ขั้นตอนที่ 3 นำค่าสัมประสิทธิ์ β_0, β_2 และ β_3 ที่ได้ไปแทนค่าในแบบจำลอง modified Jones model เพื่อหารายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับการดุลยพินิจของผู้บริหาร (non-discretionary current accrual : NDCA) ดังสมการ (6)

$$NDCA = \beta_0 \left[\frac{1}{TA_{t-1}} \right] + \beta_1 \left[\frac{(\Delta Rev_t - \Delta Rec_t)}{TA_{t-1}} \right] + \beta_2 \left[\frac{PPE_t}{TA_{t-1}} \right] \quad (6)$$

โดยที่

NDCA = รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับการดุลยพินิจของผู้บริหาร
 TA_{t-1} = สินทรัพย์รวมของบริษัทในปีที่ $t-1$
 ΔRev_t = รายได้จากการขายของบริษัทในปีที่ t
 ΔRec_t = การเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้การค้าของบริษัทในงวดที่ t
 PPE_t = สินทรัพย์ถาวร คือที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ของ
บริษัทในปีที่ t
 β = ค่าสัมประสิทธิ์ของรายการคงค้าง

ขั้นตอนที่ 4 นำผลลัพธ์ที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 ไปคำนวณหารายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารในสมการหลัก

ขั้นตอนที่ 5 นำผลลัพธ์จากการคำนวณในขั้นตอนที่ 4 มาประมวลผล ในตัวแบบที่ใช้การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการตกแต่งกำไร ที่ระบุไว้ข้างต้น

ผลการศึกษา

งานวิจัยนี้พบว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2562 ทุกกลุ่มอุตสาหกรรมที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 452 ตัวอย่าง ซึ่งต้องนำข้อมูลตัวอย่างดังกล่าวไปพิจารณาค่าสถิติพื้นฐาน (preliminary statistics) เพื่อตรวจสอบค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วจึงนำไปวิเคราะห์ผลกระทบด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุต่อไป โดยข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยแสดงดัง (Table 1-2)

Table 1 The sample groups used in the study categorized by industry.

industry group	total	companies with incomplete	No. of companies used
	companies	information	in the study
agriculture and food industry	55	5	50
resource	59	10	49
technology	39	4	35
service	119	15	104
industrial products	92	6	86
consumption goods	41	4	37
real estate and construction	162	71	91
total	567	115	452

จาก (Table 1) แสดงถึงจำนวนของบริษัทที่ทำการศึกษาในครั้งนี้จำนวน 567 บริษัท ซึ่งประกอบด้วยบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนตามตัวแปรที่ต้องการจำนวน 115 บริษัท ส่งผลให้จำนวนบริษัทที่สามารถนำมาใช้ในการวิจัยได้จำนวน 452 บริษัท ซึ่งในจำนวนบริษัทที่สามารถนำมาใช้ในการวิจัยได้ประกอบไปด้วยกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

จำนวน 50 บริษัท กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร จำนวน 49 บริษัท กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี จำนวน 35 บริษัท กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ จำนวน 104 บริษัท กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม จำนวน 86 บริษัท กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค จำนวน 37 บริษัท และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จำนวน 91 บริษัท

Table 2 The minimum, maximum, mean and standard deviation of the primary and the dependent variables.

	minimum	maximum	mean	Std. deviation
DCA	0.02	122,091.35	1,580.75	6,952.21
ACSIZE ^{1/1}	2.00	5.00	3.15	0.38
ACEXP ^{1/2}	0.20	1.67	0.48	0.24
ACFE ^{1/3}	0.00	1.00	0.21	0.24
ACMEET ^{1/4}	3.00	26.00	7.26	3.45
LEV	0.02	1.23	0.42	0.22
SIZE	213.00	2,355,483.87	31,688.18	131,950.43
GROWTH	-0.62	3.30	0.04	0.26
CFO	-0.45	0.90	0.07	0.10
Mkt.Var	56.68	125,6771.84	26,480.65	98,419.75
valid N (listwise)				

note: ^{1/}... = early variant

จาก (Table 2) แสดงให้เห็นถึงค่าของข้อมูลต่าง ๆ ของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยมีรายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารอยู่ที่ระดับ 1,580.75 เท่า มีขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบโดยเฉลี่ยที่ 3 คน มีสัดส่วนของคณะกรรมการ

ตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีหรือการเงินร้อยละ 0.48 มีสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิงร้อยละ 0.21 และมีความถี่ในการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบโดยเฉลี่ยที่ 7 ครั้งต่อปี

Table 3 The correlation coefficients between the variables (correlations).

	DCA	ACSIZE	ACEXP	ACFE	ACMEET	LEV	SIZE	GROWTH	CFO	Mkt.Var
DCA	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ACSIZE	0.08	1	-	-	-	-	-	-	-	-
ACEXP	0.03	-0.14**	1	-	-	-	-	-	-	-
ACFE	0.06	-0.02	0.18**	1	-	-	-	-	-	-
ACMEET	0.22**	0.02	0.03	0.11*	1	-	-	-	-	-
LEV	0.06	0.01	0.08	0.04	0.122**	1	-	-	-	-
SIZE	0.92**	0.06	0.01	0.01	0.209**	0.13**	1	-	-	-
GROWTH	0.01	0.00	0.03	-0.00	0.029	0.11*	0.01	1	-	-
CFO	0.05	0.03	-0.01	0.03	-0.070	-0.18*	0.01	-0.01*	1	-
Mkt.Var	0.84**	0.12*	0.04	0.04	0.247**	0.07	0.79**	0.08	0.08	1

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

จาก (Table 3) พบว่า การตรวจสอบความเป็นอิสระของตัวแปร โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีค่าสูงสุด เท่ากับ 0.176 จากการทดสอบด้วยสถิติ Pearson correlations ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิง และตัวแปรสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มี

ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีหรือการเงิน แต่ไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาความสัมพันธ์ และไม่มีตัวแปรใดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อื่นที่จะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์รวมภายในสูงกว่าร้อยละ 60 จึงสามารถเชื่อได้ว่าตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยสามารถแสดงผลออกมาได้อย่างน่าเชื่อถือ

Table 4 The determination of tolerances.

model summary ^{2/}					
model	R	R square	adjusted R square	Std. error of the estimate	Durbin-Watson
1	0.94 ^{1/}	0.89	0.88	2,371.05	1.81

^{1/} Predictors: (constant), Mkt.Var, ACEXP, CFO, GROWTH, ACFE, ACSIZE, LEV, ACMEET, SIZE

^{2/} Dependent variable: DCA

จาก (Table 4) เป็นการพิจารณาความคลาดเคลื่อน พิสูจน์จากค่า Durbin-Watson มีค่า 1.81 ซึ่งอยู่ในช่วงระหว่าง 1.50-2.50 แสดงให้เห็นว่า

ความคลาดเคลื่อนระหว่างตัวแปรมีความอิสระต่อกัน จึงไม่มีปัญหา autocorrelation หรือความสัมพันธ์เชิงอนุกรมในข้อมูล

Table 5 The multiple regression analysis values with the enter method.

model	unstandardized		standardized	t	Sig.	95% confidence interval for B		collinearity statistics	
	coefficients		coefficients			lower bound	upper bound	tolerance	VIF
	B	Std. error	beta						
1 (constant)	-493.33	1,060.83		-0.47	0.64	-2,578.23	1,591.56		
ACSIZE	138.69	302.69	0.01	0.46	0.65	-456.19	733.57	0.96	1.04
ACEXP	340.82	486.07	0.01	0.70	0.48	-614.49	1,296.12	0.94	1.06
ACFE	1,221.00	475.83	0.04	2.57	0.01	285.78	2,156.13	0.96	1.05
ACMEET	19.03	33.86	0.01	0.56	0.57	-47.52	85.57	0.91	1.10
LEV	-1,501.11	530.31	-0.05	-2.83	0.01	-2,543.35	-458.88	0.93	1.08
SIZE	0.04	0.00	0.70	26.20	0.00	0.03	0.04	0.36	2.78
GROWTH	-516.54	437.12	-0.02	-1.18	0.24	-1,375.63	342.54	0.96	1.04
CFO	426.65	1,168.64	0.01	0.37	0.72	-1,870.13	2,723.42	0.94	1.07
Mkt.Var	0.02	0.00	0.28	10.37	0.00	0.02	0.02	0.35	2.88

a. dependent variable: DCA

จาก (Table 5) พบว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดีมีตัวแปรสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิงมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับการดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ที่ 1,221 อธิบายได้ว่า หากบริษัทมีคณะกรรมการเพศหญิงเพิ่มขึ้น 1 คน จะมีโอกาสที่จะเกิดรายการคงค้างจากการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารเพิ่มขึ้น 1,221 เท่า

ส่วนตัวแปร ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีหรือการเงิน และความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ ไม่พบว่ามี ความสัมพันธ์กับรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับการดุลยพินิจของผู้บริหาร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จะแสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ที่เข้าร่วมการประชุมทุกครั้ง จะส่งผลให้กิจการมีผลการดำเนินงานที่ถูกต้องตามความเป็นจริงไม่มีการตกแต่งกำไร อย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผล

การศึกษารณีที่บริษัทใช้ปัจจัยคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบด้านคณะกรรมการตรวจสอบเป็นตัวแทนของการกำกับดูแลกิจการที่ดี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า บริษัทส่วนใหญ่ในประเทศไทยมีรายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารอยู่ระดับ 1,580.75 มีขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบโดยเฉลี่ยที่ 3 คน มีสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีหรือการเงินทั้งหมดร้อยละ 0.48 มีสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิงทั้งหมดร้อยละ 0.21 และมีความถี่ในการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบโดยเฉลี่ยที่ 7 ครั้ง

โดยผลการทดสอบงานวิจัย พบว่า บริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะมีระดับรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับการดุลยพินิจของผู้บริหารต่ำกว่าบริษัทที่ไม่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี พิจารณาจากบริษัทที่มีจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบมากก็จะสามารถ

เป็นตัวแทนในการตรวจสอบของผู้ถือหุ้นรายย่อยได้ บริษัทที่มีสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีหรือการเงินสูงก็จะส่งผล ให้ผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้น รายย่อยมั่นใจว่าการปฏิบัติหน้าที่ จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เที่ยงตรง และบริษัทที่มีการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบบ่อยครั้งจะสามารถ ยืนยันได้ว่าบริษัทได้มีการนำเสนอข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ส่วนจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิงมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายการคงค้างจากการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ การที่มีคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิงเพิ่มมากขึ้นจะมีโอกาสในการตกแต่งกำไรมากยิ่งขึ้น เนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิงกลัวความเสี่ยง หรือกลัวผลกระทบในทางลบ จากการรายงานผลการดำเนินงานที่ไม่ดีออกไปให้ผู้บริหารทราบ จึงทำให้คณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิงตกแต่งกำไรมากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ Gavius, Segev, & Yosef (2012)

สรุป

ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการตกแต่งกำไร ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2562 โดยนำคุณลักษณะ ของกรรมการตรวจสอบทั้ง 4 คุณลักษณะ พบว่า สัดส่วน ของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิงเป็นตัวแทน ของการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะทำให้การกำกับดูแลกิจการ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับค่าสัมบูรณ์ของ รายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร กล่าวคือ การที่มีคณะกรรมการที่เป็นเพศหญิงเพิ่มมากขึ้นจะมี

โอกาสในการตกแต่งกำไรมากยิ่งขึ้น แสดงให้เห็นว่า แม้จะนำแนวคิดด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีมาใช้กับ คณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิง การกำกับดูแล กิจการที่ดีจะยังคงมีส่วนช่วยในการควบคุมการตกแต่ง กำไรได้ อย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ของ คุณลักษณะของกรรมการตรวจสอบในด้านอื่น ว่ามี ความสัมพันธ์กับการตกแต่งกำไร ซึ่งทำการปฏิเสธ สมมติฐานว่าบริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะมี ระดับรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร ต่ำกว่าบริษัทที่ไม่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยมี รายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารอยู่ที่ระดับ 1,580.75 มีขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบโดยเฉลี่ย ที่ 3 คน มีสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีหรือการเงินทั้งหมด ร้อยละ 0.48 มีสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบ ที่เป็นเพศหญิงทั้งหมดร้อยละ 0.21 และมีความถี่ใน การประชุมคณะกรรมการตรวจสอบโดยเฉลี่ยที่ 7 ครั้ง

ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป ในอนาคตที่ ต้องการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแล กิจการที่ดีกับการตกแต่งกำไร อาจทำการศึกษาโดย เพิ่มช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการวิเคราะห์การตกแต่ง กำไร เพื่อเป็นการยืนยันผลความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น หรืออาจทำให้ได้เห็นความสัมพันธ์ที่แตกต่างออกไป อันเป็นผลมาจากปัจจัยอื่น ๆ ที่แตกต่างกันออกไป แต่ละตัวแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์

คำขอขอบคุณ

ผลการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการให้ คำปรึกษา คำแนะนำ ความช่วยเหลือ แนวคิดในการ วิจัย จากรองคณบดี อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี

คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์พระนครศรีอยุธยา วาสูกีร์ จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่เกี่ยวข้องอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- Baxter, P., & Cotter, J. (2009) Audit committees and earnings quality. *Accounting and Finance*, 49, 267-290.
- Bumrungrat, N., & Sutthachai, S. (2016). A relationship between real activities earnings management and debt covenant maintenance of listed companies in The Stock Exchange of Thailand. *NIDA Business Journal*, 19, 94-114. (in Thai)
- Chamchoy, S. (2015). *The effects of initial public offering companies period on earnings management through accruals* (research report). Bangkok: Sripatum University. (in Thai)
- Charoenkitjarukorn, P. (2013). Sarbanes-Oxley act and overseas corporate governance for good governance in Thailand. *Chulalongkorn Business Review*, 35(138), 94-98. (in Thai)
- Chaweevanichayakul, K. (2007). *Off balance sheet business and its impact on financial reports*. Retrieved November 21, 2020, from <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=22329> (in Thai)
- DeAngelo, L. (1986). Accounting numbers as market valuation substitutes. A study of management buyouts of public shareholders. *The Accounting Review*, 61, 400-420.
- Dechow, P., & Dichev, I. (2002). The quality of accruals and earnings: The role of accruals estimation errors. *The Accounting Review*, 77, 35-59.
- Dechow, P., Sloan, R., & Sweeney, A. (1995). Detecting earnings managements. *The Accounting Review*, 70, 193-225.
- Demski, J. S. (2004). Endogenous expectations. *The Accounting Review*, 79, 229-245.
- Ewert, R., & Wagenhofer, A. (2005). Economic effects of tightening accounting standards to restrict earnings management. *The Accounting Review*, 80, 1101-1124.
- Gavious, I., Segev, E., & Yosef, R. (2012). Female directors and earnings management in high-technology firms. *Pacific Accounting Review Emerald Article*, 24(1), 4-32.
- Healy, P. M., & Wahlen, J. M. (1999). A review of the earnings management literature and its implications for standard setting. *Accounting Horizons*, 13(4), 365-383.
- Jones, J. J. (1991). Earnings management during import relief investigations. *Journal of Accounting Research*, 29(2), 193-228.
- Kampanatkoson, K., & Thangrueanrat, C. (2008). Earnings management and leverage ratio. *Journal of Accounting Profession*, 4(10), 66-78. (in Thai)
- Klein, A. (2002). Audit committee, board of director characteristics and earnings management. *Journal of Accounting and Economics*, 33, 375-400.
- McNichols, M. (2002). Discussion of the quality of accruals and earnings. *The role of accrual estimation errors. The Accounting Review*, 77, 61-69.
- McNichols, M. F., & Stubben, S. R. (2008). Does earnings management affect firms' investment decisions? *The Accounting Review*, 83(6), 1571-1603.

- Phetruen, W. (2018). Earnings management behaviour and related factors. *Journal of Business, Economics and Communications Volume, 13*(1), 30-31.
- Qi, B., & Tian, G. (2012). The impact of audit committees' personal characteristics on earnings management: evidence from China. *The Journal of Applied Business Research, 28*(6), 1331-1343.
- Thiruvadi, S., & Huang, H. W. (2011). Audit committee gender differences and earnings management. *Gender in Management, 26*(7), 483-498.
- Tummanon, W. (2000). *Do you know creative accounting and profit quality?* Bangkok: Ionic Intertrade Resources. (in Thai)
- Xie, B., Davidson III, W. N., & DaDalt, P. J. (2003). Earnings management and corporate governance: the roles of the board and the audit committee. *Journal of Corporate Finance, 9*(3), 295-314.